

Dokument s plenarne sjednice

A9-0322/2023

30.10.2023

IZVJEŠĆE

o ulozi razvojne politike EU-a u transformaciji ekstraktivnih industrija za održivi razvoj u zemljama u razvoju
(2023/2031(INI))

Odbor za razvoj

Izvjestitelj: Barry Andrews

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	17
MIŠLJENJE ODBORA ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU	18
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	24
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	25

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o ulozi razvojne politike EU-a u transformaciji ekstraktivnih industrija za održivi razvoj u zemljama u razvoju (2023/2031(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 208. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), koji osobito propisuje da je „glavni cilj politike razvojne suradnje Unije smanjenje i dugoročno iskorjenjivanje siromaštva” te da „Unija uzima u obzir ciljeve razvojne suradnje u politikama koje provodi, a koje bi mogle utjecati na zemlje u razvoju”,
- uzimajući u obzir članke 3. i 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir Rezoluciju UN-a naslovljenu „Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development” (Promijenimo svijet: program održivog razvoja do 2030.), usvojenu na Sastanku na vrhu UN-a o održivom razvoju održanom u New Yorku 25. rujna 2015. te 17 ciljeva održivog razvoja koji su u njoj sadržani,
- uzimajući u obzir sporazum usvojen 12. prosinca 2015. u Parizu (Pariški sporazum) na 21. zasjedanju Konferencije stranaka Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (UNFCCC),
- uzimajući u obzir Deklaraciju Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda koju je Opća skupština UN-a donijela 13. rujna 2007.,
- uzimajući u obzir Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir deset načela Globalnog sporazuma Ujedinjenih naroda;
- uzimajući u obzir Konvenciju Međunarodne organizacije rada (MOR) br. 169 o autohtonim narodima i plemenima,
- uzimajući u obzir osam temeljnih konvencija MOR-a kako su definirane na temelju Deklaracije MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu;
- uzimajući u obzir Minamatsku konvenciju o živi,
- uzimajući u obzir Konvenciju o biološkoj raznolikosti, a posebno Odluku COP VIII/28 – Dobrovoljne smjernice o procjeni učinka koja uključuje bioraznolikost;
- uzimajući u obzir Smjernice Programa UN-a za okoliš (UNEP) za procjenu društvenog životnog vijeka proizvoda,
- uzimajući u obzir prihvatljivost Europske investicijske banke (EIB), isključene aktivnosti i popis isključenih sektora,

- uzimajući u obzir zajedničku izjavu Vijeća i predstavnika vlada država članica koji su se sastali u Vijeću, Europskog parlamenta i Komisije od 30. lipnja 2017. naslovljenu „Novi europski konsenzus o razvoju – naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”¹,
 - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947² Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009,
 - uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 1. prosinca 2021. naslovljenu „Global Gateway” (JOIN(2021)0030),
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),
 - uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. ožujka 2023. o uspostavi okvira za sigurnu i održivu opskrbu kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 (COM(2023)0160) (Akt o kritičnim sirovinama),
 - uzimajući u obzir sklapanje novog Sporazuma o partnerstvu između Europske unije i članica Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država (OAKPD) (Sporazum nakon isteka Sporazuma iz Cotonoua),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. veljače 2014. o promicanju razvoja odgovornim poslovnim praksama, uključujući ulogu ekstraktivne industrije u zemljama u razvoju³,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2023. o usklađenosti politika radi razvoja⁴,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za međunarodnu trgovinu,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za razvoj (A9-0322/2023),
- A. budući da Ujedinjeni narodi smatraju da se ekstraktivne industrije mogu definirati kao industrije koje obuhvaćaju različite aktivnosti vađenja sirovina (fosilnih goriva, minerala i agregata), njihove prerade i pretvaranja u proizvode i usluge namijenjene potrošačima⁵;

¹ [SL C 210, 30.6.2017., str. 1.](#)

² [SL L 209, 14.6.2021., str. 1.](#)

³ [SL C 285, 29.8.2017., str. 87.](#)

⁴ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0071.

⁵ UN, „Transforming Extractive Industries for Sustainable Development” (Promjena ekstraktivnih industrija radi održivog razvoja), svibanj 2021., str. 3.

- B. budući da rudarstvo velikih razmjera te obrtničko i malo rudarstvo tradicionalno supostoje, ali pružaju vrlo različite vrste zapošljavanja i lokalnu vrijednost jer obrtničko i malo rudarstvo karakteriziraju visoka razina neformalnosti, intenziteta rada i nezakonitosti, loši standardi zdravlja i sigurnosti na radu te okolišni standardi, kao i relativno niske razine kapitalnih ulaganja, mehanizacije i oporavka minerala, čime se osiguravaju radna mjesta i prihodi za nekvalificirane radnike, često u udaljenim i ruralnim područjima, dok je rudarstvo velikih razmjera obično vrlo mehanizirano i formalno regulirano, čime se doprinosi nacionalnom gospodarstvu, ali s malim pozitivnim učinkom na lokalne zajednice; budući da se prema podacima UNEP-a u okviru projekta ASM-PACE (obrtičko i malo rudarstvo u zaštićenim područjima i kritičnim ekosustavima) procjenjuje da obrtničko i malo rudarstvo proizvodi oko 10 % zlata u svijetu, 15 – 20 % dijamanata, 20 – 25 % kositra i tantala te 80 % obojenog dragog kamenja⁶; budući da obrtničko i malo rudarstvo često uključuje žene, čime se povećava njihova ranjivost zbog nedostatka pristupa, korištenja i kontrole nad zemljištem bogatim resursima i drugim proizvodnim resursima i financijama;
- C. budući da prema podacima Svjetske banke⁷ neobnovljivi mineralni resursi imaju dominantnu ulogu u 81 zemlji na koju otpada četvrtina svjetskog BDP-a, polovica svjetskog stanovništva i gotovo 70 % osoba koje žive u ekstremnom siromaštvu;
- D. budući da tijekom vađenja i prerade prirodnih resursa nastaje otprilike polovica ukupnih emisija stakleničkih plinova i više od 90 % globalnih učinaka na biološku raznolikost i nestašicu vode⁸;
- E. budući da je odluka o tome iskorištavaju li se prirodni resursi, koji su resursi uključeni i kako se to čini u nadležnosti svake države;
- F. budući da bi ekstraktivne industrije trebale imati ključnu ulogu u razvoju mnogih zemalja u razvoju bogatih resursima jer osiguravaju javne prihode od rudarstva i aktivnosti povezanih s rudarstvom (od koncesija, poreza te izravne i neizravne potrošnje u zemlji u kojoj se posluje), mogućnosti zapošljavanja i infrastrukture, koje imaju potencijal za smanjenje siromaštva i podupiranje gospodarskog rasta i društvenog razvoja na nacionalnoj i lokalnoj razini, ako su prisutni određeni faktori;
- G. budući da ekstraktivne industrije također mogu imati ozbiljne negativne socijalne, gospodarske, ekološke i institucionalne učinke na lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini jer doprinose kršenjima ljudskih i radničkih prava, rodno uvjetovanom nasilju, prisilnom radu, dječjem radu, prisilnom raseljavanju, siromaštvu, onečišćenju, konkurenciji u korištenju vode, gubitku biološke raznolikosti, krčenju šuma, uništavanju kulturnih i svetih lokaliteta, uznemiravanju boraca za ljudska i okolišna prava, narušavanju društvene strukture, korupciji, nestabilnosti cijena robe, nezakonitim financijskim tokovima, poreznim prijevarama i utajama te oružanim sukobima, te osim toga predstavljaju brojne izazove zbog svoje izoliranosti i slabe povezanosti s lokalnim

⁶ UNEP, „Mineral Resource Governance in the 21st Century. Gearing Extractive Industries Towards Sustainable Development” (Upravljanje mineralnim izvorima u 21. stoljeću. Usmjeravanje ekstraktivnih industrija prema održivom razvoju), str. 81.

⁷ Svjetska banka, „The Growing Role of Minerals and Metals for a Low Carbon Future” (Važnost uloge minerala i metala za budućnost s niskim emisijama ugljika), lipanj 2017., str. 26.

⁸ Međunarodni panel za resurse, Global Resources Outlook (Izgledi u pogledu globalnih resursa), 2019.

gospodarstvom; budući da ekstraktivne industrije često utječu na prava autohtonih zajednica, a studije utjecaja na okoliš i društvo mogu imati ključnu ulogu u zaštiti tih prava;

- H. budući da najnovije i prilagođene tehnologije i digitalizacija mogu po prirodi snažno ograničiti invazivne učinke ekstraktivnih industrija;
- I. budući da je prema podacima Međunarodne agencije za energiju (IEA)⁹ otprilike polovina svjetske proizvodnje bakra i litija koncentrirana u područjima koja su već suočena s visokom nestašicom vode; budući da se, osim toga, većina trenutanih i potencijalnih lokacija iskapanja nalazi u ruralnim i autohtonim područjima;
- J. budući da bi se negativni društveni i ekološki učinci ekstraktivnih industrija mogli pogoršati u budućnosti, i to zbog trenda vađenja ruda s nižim udjelom metala, što će dovesti do većih količina otpada i veće potražnje za energijom i vodom; budući da je to posebno zabrinjavajuće za marginalizirane i ranjive osobe u zemljama u razvoju, u kojima se zbog posljedica klimatskih promjena već suočavaju sa sve većim pomanjkanjem vode; nadalje ističe da se, osim toga, lako dostupne rezerve iscrpljuju, pa se istraživanje zato seli u udaljena i često osjetljiva područja, kao što je slučaj s dubokomorskim rudarstvom;
- K. budući da se u analizi Svjetske banke¹⁰ navodi da se 44 % svih operativnih rudnika nalazi u šumama, što znatno utječe na krčenje šuma, kao i na autohtono stanovništvo i lokalne zajednice čiji život ovisi o šumama;
- L. budući da su pravo na informacije, sudjelovanje i pravni lijek međunarodno zaštićena ljudska prava sadržana u multilateralnim sporazumima, posebno u pogledu donošenja odluka u području okoliša, koja su posebno važna u slučaju rudarstva;
- M. budući da ekstraktivne industrije mogu pozitivno ili negativno utjecati na nekoliko ciljeva održivog razvoja UN-a na izravan ili neizravan način, posebno na cilj br. 1 (iskorjenjivanje siromaštva), cilj br. 3 (zdravlje i dobrobit), cilj br. 6 (čista voda i sanitarni uvjeti), cilj br. 7 (pristupačna i čista energija), cilj br. 8 (dostojanstven rad i gospodarski rast), cilj br. 13 (djelovanje u području klime), cilj br. 15 (život na kopnu) i cilj br. 16 (mir, pravda i snažne institucije);
- N. budući da su ciljevi održivog razvoja univerzalni, zbog čega EU mora biti dosljedan u svojem unutarnjem i vanjskom djelovanju; budući da se pokazalo da Europska unija svojom potrošnjom resursa negativno utječe na napredak zemalja u razvoju u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja (tzv. učinak prelijevanja)¹¹;

⁹ IEA, The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions (Uloga kritičnih minerala u tranziciji na čistu energiju), tematsko izvješće o svjetskoj energetskej perspektivi, 2021., str. 128.

¹⁰ Svjetska banka, „Forest-Smart Mining: Identifying Factors Associated with the Impacts of Large-Scale Mining on Forests“ (Rudarstvo svjesno šuma: Utvrđivanje faktora povezanih s učincima rudarstva velikih razmjera na šume”, 2019.

¹¹ Mreža za rješenja za održivi razvoj (SDSN), „Europe Sustainable Development Report“ (Izvešće o održivom razvoju Europe), 2022., dostupno na: <https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2022/europe-sustainable-development-report-2022.pdf>.

- O. budući da sporazumi o razvoju zajednica mogu poslužiti kao sredstvo za jačanje i promicanje održivog i uzajamno korisnog odnosa među vladama, poduzećima i zajednicama te kao sredstvo sprečavanja sukoba i povećanja transparentnosti i odgovornosti; budući da Svjetska banka smatra da su sporazumi o javnoj nabavi primjeri dobre prakse za sporazume o ekstrakciji¹²; budući da deset načela rudarstva Međunarodnog vijeća za rudarstvo i metale (ICMM) potiče članove tog vijeća da na odgovarajući način uključe dionike i da doprinose održivom razvoju zemalja i zajednica domaćina¹³; budući da se u okviru standarda za odgovorno rudarstvo koji je razvila inicijativa za odgovorno rudarstvo (IRMA) razvijaju dobre prakse o tome kako bi odgovorno rudarenje moglo izgledati;
- P. budući da zemlje u razvoju bogate resursima često pate zbog „prokletstva resursa” jer unatoč obilju prirodnih resursa još nisu doživjele gospodarski razvoj, između ostalog zbog loših propisa, korupcije, nedostatka transparentnosti i odgovornosti te prekomjerne ovisnosti o prihodima od ekstraktivnih industrija i posljedičnog pomanjkanja gospodarske diversifikacije; budući da je Afrika, posebno supsaharska regija, postala klasični primjer „prokletstva resursa” iako ima 30 % svjetskih rezervi minerala, 8 % svjetskog prirodnog plina i 12 % svjetskih naftnih rezervi¹⁴;
- Q. budući da se zemlje u razvoju često suočavaju s izazovima u prikupljanju dostatnih prihoda od ekstraktivnih aktivnosti zbog slabih ili regresivnih poreznih sustava, nedostatka otpornosti institucija, neodgovarajućeg dugoročnog planiranja, neodrživog opterećenja dugom, nezakonitih financijskih tokova, korupcije i utaje poreza;
- R. budući da zemlje u razvoju koje izvoze sirovine uvelike ovise o poreznim prihodima od tih izvoza;
- S. budući da ubrzavanje napora za rješavanje problema klimatskih promjena i suočavanje s brzorastućom potražnjom za sirovinama neophodnima za postizanje zelene i digitalne tranzicije, kao i zahtjevi u pogledu održivosti i diversifikacije koji se primjenjuju u EU-u, predstavljaju i izazove i prilike da sektor ekstraktivnih industrija postane održiv, te za zemlje u razvoju bogate resursima; budući da EU može uspostaviti okvire za sektor ekstraktivnih industrija u zemljama u razvoju kako bi se ta potražnja bolje iskoristila u skladu s ciljevima održivog razvoja povećanjem njihova fiskalnog manevarskog prostora, poticanjem javne potrošnje i jačanjem njihove uloge u međunarodnoj zajednici, uz istodobno smanjenje njihovih emisija stakleničkih plinova; budući da zemlje u razvoju moraju smanjiti svoju ovisnost o ekstraktivnim industrijama i proširiti svoja gospodarstva u sektore usmjerene na budućnost kao što su tehnologije s nultom neto stopom emisija, te tako povećati raznolikost svojih izvora prihoda;
- T. budući da Unija u skladu s člankom 3. stavkom 5. UEU-a mora među ostalim, „doprinosi[ti] miru, sigurnosti, održivom razvoju Zemlje, solidarnosti i uzajamnom poštovanju među narodima, slobodnoj i poštenoj trgovini, iskorjenjivanju siromaštva i

¹² Svjetska banka, „Mining Community Development Agreements Source Book“ (Knjiga sporazuma o razvoju rudarske zajednice), 2012., dostupno na:

<https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8161b734-e57b-572c-863a-851103471a5f/content>.

¹³ <https://www.icmm.com/en-gb/our-principles/mining-principles/mining-principles>.

¹⁴ UNEP, „Our work in Africa” (Naš rad u Africi), <https://www.unep.org/regions/africa/our-work-africa>.

zaštiti ljudskih prava”; budući da se u skladu s člankom 21. stavkom 1. UEU-a „djelovanje Unije na međunarodnoj sceni vodi načelima koja su nadahnula njezino stvaranje”, uključujući demokraciju, vladavinu prava te univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava i temeljnih sloboda;

- U. budući da je politička predanost EU-a usklađenosti politika radi razvoja potvrđena u novom europskom konsenzusu o razvoju iz 2017., u kojem je utvrđeno da je usklađenosti politika radi razvoja „ključan element strategije [EU-a] za postizanje ciljeva održivog razvoja i važan doprinos širem cilju usklađenosti politika radi održivog razvoja (PCSD)”;
- V. budući da bi razvojna politika EU-a trebala podupirati zemlje u razvoju u preobrazbi njihove ekstraktivne industrije kako bi se osigurao njihov doprinos održivom razvoju u skladu s ciljevima održivog razvoja i Pariškim sporazumom;
- W. budući da se ekstraktivne industrije odvijaju unutar globalnog okvira Pariškog sporazuma, čiji je cilj zadržati porast globalnih temperatura znatno ispod 2 °C u odnosu na predindustrijske razine u ovom stoljeću i uskladiti financijske tokove s niskim emisijama stakleničkih plinova i razvojem otpornim na klimatske promjene; također se odvijaju u europskom okviru Europskog zakona o klimi¹⁵, u kojem su postavljeni ciljevi klimatske neutralnosti EU-a do 2050. godine i cilj smanjenja emisije CO₂ od 55% do 2030. godine u odnosu na razine iz 1990. godine, kao dio paketa mjere „Spremni za 55 %“, koji između ostalog uključuje obvezujuće ciljeve o učinkovitosti i kružnosti, te u okviru revidiranog i proširenog Europskog sustava trgovanja emisijama;
- X. budući da je EU nedavno donio ili će donijeti zakonodavstvo za jačanje korporativne društvene odgovornosti i odgovornog poslovnog ponašanja koje će utjecati na ekstraktivne industrije koje posluju u zemljama u razvoju, kao što su Uredba o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima¹⁶, Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti¹⁷, predstojeća Direktiva o dužnoj pažnji za održivo poslovanje¹⁸, predstojeća Uredba o zabrani proizvoda nastalih prisilnim radom¹⁹ i Akt o kritičnim sirovinama;
- Y. budući da se u izvješću o procjeni učinka koje je priloženo dokumentu Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za osiguravanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama i izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 i (EU) 2019/1020²⁰ (Europski akt o kritičnim sirovinama) ne procjenjuju na odgovarajući način socijalni, okolišni i gospodarski učinci te učinci na ljudska prava i

¹⁵ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredbi (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

¹⁶ Uredba (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja (SL L 130, 19.5.2017., str. 1.).

¹⁷ Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (SL L 322, 16.12.2022., str. 15.).

¹⁸ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2022. o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071).

¹⁹ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022., koji je podnijela Komisija, o zabrani proizvoda nastalih prisilnim radom na tržištu Unije (COM(2022)0453).

²⁰ SWD(2023)0161.

gospodarstvo koje bi prijedlog imao na zemlje u razvoju (kako je propisano instrumentom za bolju regulativu br. 35 i instrumentom za ciljeve održivog razvoja br. 19) te na životne uvjete lokalnih autohtonih zajednica, uključujući žene i djevojčice²¹;

- Z. budući da se predanost EU-a pravednoj tranziciji proteže na globalnoj razini te su potrebne temeljite reforme u financijskoj, upravljačkoj, socijalnoj i okolišnoj dimenziji ekstraktivnog sektora;
- AA. budući da su minerali neravnomjerno raspoređeni diljem svijeta, što snažno utječe na globalni jug; budući da je analizom²² utvrđeno da je 2019. 79 % svjetskog vađenja metalne rude potjecalo iz pet od šest bioma najbogatijih vrstama;
- AB. budući da se Ugovorom o otvorenom moru²³ donesenim u lipnju 2023. pruža okvir za zaštitu otvorenog mora od učinaka ekstraktivnih industrija i uspostavlja podjela dobiti od morskih genetskih resursa među razvijenim zemljama i zemljama u razvoju; budući da se EU obvezao na 40 milijuna EUR u okviru globalnog programa za oceane kako bi zemljama u razvoju pomogao u provedbi Ugovora;

Poticanje razvojne politike EU-a

1. podsjeća da je EU najveći donator razvojne pomoći u svijetu, koja se uglavnom usmjerava preko međunarodnih organizacija i država članica; stoga naglašava važnost uključivanja načela održivog razvoja u cjelokupno vanjsko djelovanje EU-a, posebno u politike povezane s ekstraktivnim industrijama, u skladu s pravnom obvezom EU-a da osigura usklađenost politika za razvoj, kako je utvrđeno u članku 208. UFEU-a;
2. poziva EU da promiče partnerstvo između EU-a i zemalja u razvoju koje u velikoj mjeri ovise o ekstraktivnim industrijama; naglašava da bi svi projekti EU-a u području ekstraktivnih resursa u zemljama u razvoju trebali stvoriti uvjete od kojih svi imaju koristi, uključujući lokalne zajednice, te da bi razvoj usmjeren na ljude i okoliš trebali staviti u središte svojih ciljeva i svih operativnih okvira politike; u tu svrhu naglašava da bi EU trebao podupirati zemlje s niskim prihodima bogate resursima da se odmaknu od izoliranosti i ekstraktivnog modela rudarskog sektora te zemljama u razvoju pružiti dovoljno političkog prostora za to, među ostalim upotrebom međunarodnih trgovinskih alata kako bi se postigla industrijalizacija utemeljena na resursima na lokalnoj razini; nadalje naglašava da se projekti moraju provoditi na pravedan i klimatski prihvatljiv način, a ne nauštrb okoliša, ljudskih prava i mira, koristeći najinovativnije dostupne metode; ističe da olakšavanje održivih ulaganja i cjelokupna strategija EU-a za trgovinu i ulaganja moraju potaknuti mogućnosti ulaganja u zemljama u razvoju kako bi se ostvarili ciljevi održivog razvoja; traži od Komisije da održivost postavi kao prioritet projekata u sektoru sirovina u okviru inicijative Global Gateway te da u skladu s time olakša pristup financiranju;

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52023SC0161>.

²² Luckeneder, S., Giljum, S., Schaffartzik, A., Maus, V. i Tost, M., „Surge in global metal mining threatens vulnerable ecosystems“ (Porast globalnog rudarenja metala prijeti osjetljivim ekosustavima), *Global Environmental Change*, sv. 69, 2021.

²³ Sporazum na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom iskorištavanju morske biološke raznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije, 19. lipnja 2023.

3. naglašava važnost integracije održivih ekstraktivnih industrija u lokalno gospodarstvo kako bi se razvili lokalni industrijski kapaciteti s visokom dodanom vrijednošću za zemlje u razvoju; smatra da zemlje u razvoju imaju pravo koristiti izvozne carine i zakonska trgovinska ograničenja za razvoj vlastite industrijske baze i koristiti sredstva od izvoznih carina od rudarskih aktivnosti za ljudski razvoj i jačanje javnih usluga kao što su obrazovanje i zdravstvo; poziva EU da u svojim trgovinskim sporazumima sa zemljama u razvoju preispita ograničenja izvoznih poreza;
4. naglašava da EU i njegove države članice moraju poštovati i zatražiti od svojih partnerskih zemalja da poštuju potrebe lokalnog stanovništva i autohtonih naroda, posebno pravo autohtonih naroda na slobodan i informiran pristanak prije odobrenja svakog ekstraktivnog projekta koji utječe na njihova zemljišta ili teritorije, u skladu s Deklaracijom UN-a o pravima autohtonih naroda i Konvencijom Međunarodne organizacije rada br. 169 o autohtonim narodima i plemenima; ističe da rudarstvo povećava rizik od jagme za zemljištem jer vlade zemalja u razvoju često ne priznaju običajna prava autohtonih naroda i zajednica na zemljišta na kojima žive; poziva na poštovanje dobrovoljnih smjernica Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) o odgovornom upravljanju u poljodjelstvu, ribarstvu i šumarstvu kako bi se izbjegla jagma za zemljištem koja proizlazi iz ekstraktivnih industrija; ističe da je promicanje prava autohtonih naroda i njihovih tradicionalnih praksi važno za postizanje održivog razvoja i borbu protiv klimatskih promjena;
5. potiče EU da poveća svoju potporu zemljama u razvoju bogatima resursima kako bi se smanjila njihova ovisnost o ekstraktivnim industrijama i diversificirala njihova gospodarstva, koja su osjetljiva na gospodarske šokove i nestabilnost cijena, promicanjem održivih alternativa;
6. smatra da bi EU trebao podupirati zemlje u razvoju bogate resursima u učinkovitom i transparentnom prikupljanju i upravljanju prihodima od ekstraktivnog gospodarstva kako bi postigle uključiv i održiv razvoj koji će koristiti njihovim stanovnicima i napredovale u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja;
7. poziva Komisiju da pojača dijalog i suradnju s organizacijama civilnog društva, sindikatima, lokalnim zajednicama i autohtonim narodima u zemljama u razvoju koje su izložene učincima ekstraktivnih industrija kako bi se promicala njihova prava i osigurao njihov konstruktivni angažman i njihovo aktivno sudjelovanje u donošenju odluka, posebno u pogledu oblikovanja i evaluacije vodećih projekata strategije Global Gateway; ističe da bi akteri civilnog društva trebali imati službene predstavnike u upravnom odboru za strategiju Global Gateway; pozdravlja najavu pokretanja platforme za dijalog civilnog društva i lokalnih vlasti u okviru strategije Global Gateway kako bi se osigurao smislen dijalog pri odabiru i podupiranju projekata u okviru strategije Global Gateway;
8. poziva na sazivanje skupine za praćenje strategije Global Gateway kako bi se osigurao pouzdan i učinkovit nadzor nad svim projektima u okviru strategije Global Gateway i njihovo poštovanje načela usklađenosti politika za razvoj, a koju bi činili akteri civilnog društva, posebno oni koji predstavljaju autohtone narode, zastupnici u Europskom parlamentu, predstavnici država članica i drugi relevantni stručnjaci; naglašava da bi skupina za praćenje strategije Global Gateway trebala sastaviti godišnje izvješće o

učinku projekata u okviru te strategije na ljudska prava, okoliš, građanske slobode, mir, nejednakost i smanjenje siromaštva; poziva predsjednicu Komisije da predsjednika skupine za praćenje strategije Global Gateway pozove na sve sastanke upravnog odbora; naglašava da bi skupina za praćenje strategije Global Gateway trebala imati pristup svim dokumentima i zapisnicima sa sastanaka poslovne savjetodavne skupine, upravnog odbora i platforme za dijalog civilnog društva i lokalnih vlasti;

9. poziva Komisiju da ojača kapacitet aktera civilnog društva za učinkovito sudjelovanje u postupcima donošenja odluka, među ostalim pružanjem osposobljavanja i potpore u područjima kao što su pravna pismenost, pregovaračke vještine, procjene utjecaja na okoliš i praćenje projekata;
10. poziva EU da podrži inicijative za izgradnju kapaciteta u zemljama u razvoju, na primjer kroz tehničku pomoć relevantnim dionicima kao što su vladini dužnosnici, pravosuđe i službe za otkrivanje, prevenciju, otkrivanje i istragu kriminalnih radnji, kako bi se ojačali njihovi pravni i regulatorni okviri za ekstraktivne industrije, uključujući mjere za poboljšanje upravljanja i povećanje transparentnosti, borbu protiv korupcije, poreznih prijevара i utaje poreza te nezakonitih financijskih tokova, poboljšanje standarda rada, ljudskih prava i zaštite okoliša te jačanje provedbe zakona; ističe da neki od prirodnih resursa koji su uzrok nekih od najtrajnijih i najbrutalnijih sukoba u svijetu također prolaze kroz opskrbne lance povezane s tvrtkama koje posluju u razvijenim zemljama, posebno u EU-u; stoga naglašava da je, kad multinacionalne tvrtke koje posluju u zemljama u razvoju pogrešno primjenjuju zakon u socijalnom ili ekološkom smislu, žrtvama potrebno omogućiti učinkovit pristup pravnoj zaštiti;
11. poziva Komisiju da predloži kodeks ponašanja EU-a za odgovorno ulaganje u ekstraktivne industrije u zemljama u razvoju koji bi bio dobrovoljan za poduzeća i razvojne financijske institucije, koji bi trebalo sastaviti uz doprinos industrije i sindikata, organizacija civilnog društva predstavnika autohtonih i lokalnih zajednica; smatra da bi se kodeksom trebale utvrditi jasne obveze i prilagođena vodeća načela za ulaganja u zemljama u razvoju u skladu s, među ostalim, postupcima dužne pažnje kako su definirani zakonodavstvom EU-a i postojećim međunarodnim standardima, smjernicama i inicijativama kao što su ciljevi održivog razvoja UN-a, Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, Globalni sporazum UN-a, smjernice za multinacionalna poduzeća Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), norme ISO 26000 i Inicijativa za transparentnost ekstraktivnih industrija; naglašava da bi glavni cilj kodeksa trebao biti dobrovoljni informirani pristanak autohtonih naroda i lokalnih zajednica te lokalni održivi razvoj; smatra da bi kodeks trebao obuhvaćati barem obveze u pogledu:
 - a) uključivanja dionika; smatra da bi, u slučajevima u kojima određena treća zemlja nije zakonski propisala obvezne sporazume o razvoju zajednica, europska poduzeća trebala uvesti te sporazume kao preduvjet za poslovanje; smatra da bi se o sporazumima trebalo pregovarati u okviru platformi s više dionika koje smisleno uključuju autohtone narode i lokalne zajednice, u skladu s načelom slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka, te da bi trebali biti javno dostupni;

- b) transparentnosti, uključujući proaktivno izvješćivanje o učinku projekata u zemljama u razvoju na okoliš, društvo i upravljanje u skladu s načelom dvostruke značajnosti te objavljivanje ugovora i financijskih transakcija, uključujući detaljne informacije o plaćanjima vladama domaćinima; ističe da bi sve javne informacije trebalo pružati na jasan i razumljiv način kako bi se relevantni akteri pozvali na odgovornost;
 - c) vladavine prava i sprečavanja korupcije, uključujući usklađenost s pravnim okvirima, antikorupcijske mjere, transparentnost financijskih transakcija i zaštitu zviždača;
 - d) pitanja ljudskih prava, kao što su prisilan i dječji rad, prava radnika, raseljavanje, diskriminacija, prava autohtonih naroda, prava žena i djevojčica, obrazovanje, zdravlje i sigurnost te sigurni radni uvjeti;
 - e) zaštite okoliša, učinkovitosti i utjecaja, uključujući mjere za sprečavanje onečišćenja, održivo korištenje prirodnih resursa te mjere i resurse za osiguravanje pravilnog recikliranja sirovina i gospodarenja otpadom od sirovina;
 - f) lokalnog sadržaja i gospodarske diversifikacije, uključujući mogućnosti za dodavanje lokalne vrijednosti, razvoj vještina i prijenos tehnologije radi promicanja gospodarske diversifikacije i uključivog rasta u partnerskim zemljama;
 - g) očuvanja i biološke raznolikosti;
 - h) inicijativa za izgradnju kapaciteta, uključujući programe osposobljavanja i platforme za razmjenu znanja kako bi se poboljšalo razumijevanje odgovornih praksi ulaganja u ekstraktivnim industrijama;
 - i) mehanizama za pritužbe i zaštitnih mjera za rješavanje problema kršenja ljudskih prava i utjecaja ekstraktivnih industrija na okoliš, uključujući uspostavu neovisnih nadzornih tijela, mehanizama za podnošenje pritužbi i odgovarajućih pravnih lijekova;
 - j) okvira za praćenje i izvješćivanje kako bi se osigurala usklađenost s kodeksom, uključujući periodično izvješćivanje, provjeru koju provodi neovisna treća strana i javnu objavu pokazatelja uspješnosti;
12. osuđuje prisilni rad i dječji rad; poziva na učinkovitije djelovanje za zaštitu i potporu žrtvama prisilnog rada i dječjeg rada te na sustavno rješenje kojim se uzimaju u obzir svi faktori, a to su siromaštvo, nejednakost, nedostatak pristupa obrazovanju i društveno prihvaćanje dječjeg rada;
13. potiče EU da udvostruči svoje napore u borbi protiv dječjeg rada u ekstraktivnim djelatnostima i programima potpore kojima se pružaju obrazovne mogućnosti i alternativni izgledi za ostvarivanje prihoda kako se djeca više ne bi morala zapošljavati u tim djelatnostima, i to u okviru tematskog programa Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa;

14. poziva EU da poveća prijenos tehnologije, razmjenu znanja i izgradnju kapaciteta u vezi s održivim upravljanjem resursima u zemljama u razvoju, posebno u područjima povezanim s upravljanjem okolišem, odgovornim rudarskim praksama i održivim korištenjem resursa u sektoru ekstraktivnih industrija;
15. poziva Komisiju da podrži poticaje i programe izgradnje kapaciteta, posebno one koji uključuju žene, za zemlje u razvoju koje poduzimaju korake za formalizaciju sektora obrtničkog i malog rudarstva i njegovu integraciju u ruralno i nacionalno gospodarstvo kako bi se poboljšali radni uvjeti i egzistencija lokalnih zajednica te zaustavili nezakoniti financijski tokovi koji su često odgovorni za korupciju i oružane sukobe; podsjeća da u obrtničkom i malom rudarstvu postoji visoka razina rodne ravnopravnosti; poziva EU da podrži osnivanje rudarskih zadruga i udruga žena kako bi se poboljšalo sudjelovanje žena, njihova pregovaračka moć, radni uvjeti i ekonomska neovisnost; ističe prijetnju sigurnosti opskrbe hranom te rizike za okoliš i zdravlje povezane s nereguliranim aktivnostima obrtničkog i malog rudarstva u ruralnim područjima te činjenicu da se, prema podacima Programa UN-a za okoliš, mnoge aktivnosti obrtničkog i malog rudarstva odvijaju na globalnim zajedničkim dobrima pošumljenih zemljišta u ključnim ekosustavima koja se prethodno nisu upotrebljavala u te svrhe;
16. sa zabrinutošću napominje da rudarstvo, eksploatacija nafte ili plina većini zemalja u razvoju bogatih resursima nisu donijeli opsežniji gospodarski, ljudski i društveni razvoj; ističe da rješavanje problema „prokletstva resursa” ili „paradoksa obilja” podrazumijeva ne samo gospodarsku diversifikaciju, već i potrebu da se osigura veća otpornost javnih institucija, poštovanje vladavine prava i poveća fiskalni manevarski prostor trećih zemalja kako bi se olakšao održivi razvoj; naglašava da bi EU trebao proaktivno poticati mobilizaciju domaćih resursa u partnerskim zemljama, kao što je izravno oporezivanje, i omogućiti primjenu izvoznih poreza na robu, u mjeri u kojoj je to u skladu s WTO-om te se ne primjenjuje se na diskriminirajući način; poziva Komisiju i države članice da se usporedno sa Zakonom o kritičnim sirovinama obvežu na povećanje povlaštenog financiranja; ponavlja da se u kontekstu predstojeće revizije VFO-a gornje granice u naslovu 6. višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) moraju u skladu s time povećati;
17. ističe da se učinci rudarenja mogu osjetiti mnogo godina nakon zatvaranja rudnika jer je rudarski otpad toksičan i stoga štetan za okoliš, usluge bioraznolikosti i povezane izvore prihoda; u skladu s time poziva na učinkovito upravljanje mineralnim resursima tijekom cijelog životnog ciklusa rudarenja, za što je, među ostalim, potrebno:
 - priznavanje prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica na slobodan, prethodan i informiran pristanak; zajamčen pristup informacijama radi učinkovitog sudjelovanja javnosti u donošenju odluka i jamstvo da se osobe koje ostvaruju svoja prava ne kažnjavaju, ne progone ili ne uznemiravaju;
 - potpuna transparentnost rudarskog sektora u pogledu prihoda i ugovora, u skladu sa zahtjevima inicijative za transparentnost ekstraktivnih industrija, među ostalim u pogledu transparentnosti u području okoliša;
 - rješavanje socijalnih učinaka rudarstva i njihovo ublažavanje s pomoću pristupa koji se temelji na načelu „izbjegavanja, ublažavanja, obnove”;

Djelovanje EU-a na multilateralnoj razini

18. poziva Komisiju da predloži inicijativu skupine G20 da se ekstrakti iskoriste za lokalni održivi razvoj u zemljama u razvoju bogatima resursima; naglašava da bi ta inicijativa trebala biti prilagođena svakom kontekstu i da bi, među ostalim, mogla obuhvaćati financijsku potporu, pomoć u otplati i otpisu duga te izgradnju kapaciteta u području upravljanja, oporezivanja i borbe protiv korupcije; poziva Komisiju da djeluje kao posrednik u pregovorima o otpisu duga kako bi se zemljama u razvoju osigurao financijski manevarski prostor za preobrazbu neodrživih ekstraktivnih industrija i privlačenje održivih ekstraktivnih industrija, kao i poštovanje dobrih ekoloških i socijalnih standarda; poziva Komisiju da podrži reformu i proširenje inicijative za odgodu plaćanja duga na ranjive države sa srednjim dohotkom, od kojih mnoge ovise o ekstraktima, te da operacionalizira dugoročni mehanizam zamjene duga kako bi se olakšala zamjena duga u klimatske i prirodne svrhe; naglašava da je potrebno ukloniti porezne oaze kao kanale za nezakonite financijske tokove u ekstraktivnom sektoru;
19. poziva EU da promiče uključiva i transparentna partnerstva s više dionika na regionalnoj i međunarodnoj razini olakšavanjem dijaloga i suradnje između vlada, organizacija civilnog društva, privatnog sektora i međunarodnih institucija kako bi se promicao održivi razvoj u ekstraktivnim industrijama i poticali uključivi postupci donošenja odluka; naglašava da trenutačni kontekst sve veće globalne potražnje za kritičnim sirovinama i sve veće geopolitičke nestabilnosti znači da je potrebno pojačati napore kako bi se osigurala stabilna, odgovarajuća i raznolika opskrba kritičnim sirovinama; naglašava, međutim, da je potrebno od kulture ekstrakcije prijeći na sustav upravljanja resursima koji uzima u obzir, među ostalim, stopu iscrpljivanja, dostupnost zamjenskih tvari, učinkovitost, recikliranje i održivost potrošnje; pozdravlja partnerstvo između EU-a i međuagencijske skupine UN-a za preventivno djelovanje, čiji je cilj pružiti potporu nacionalnim i lokalnim dionicima u poboljšanju upravljanja zemljištem i prirodnim resursima radi sprečavanja sukoba i bolje koordinacije;
20. s velikom zabrinutošću napominje da će povećana potražnja za kritičnim sirovinama, ako se njome ne bude upravljalo na odgovarajući način i ako se ne ublaži, dovesti do negativnih učinaka na okoliš i društvo, posebno za sektore koji pokazuju snažnu ovisnost o uslugama ekosustava (kao što su poljoprivreda, turizam temeljen na prirodi i ribarstvo); naglašava da je potrebno dati prednost održivosti, učinkovitosti i kružnosti na multilateralnoj razini te smanjiti potražnju za neobrađenim materijalima, posebno kako bi se riješili izazovi klimatskih promjena, nestašice vode te onečišćenja i gubitka bioraznolikosti;
21. ponovno potvrđuje hitnu potrebu za obvezujućim ugovorom UN-a o poslovanju i ljudskim pravima kako bi se regulirale aktivnosti transnacionalnih korporacija i drugih poduzeća, kojim se utvrđuju jasne obveze u pogledu ljudskih prava, zahtjevi u pogledu dužne pažnje i odredbe za pristup pravnim lijekovima, u skladu s okvirom UN-a za zaštitu, poštovanje i pomoć; stoga traži od Komisije i država članica da preuzmu aktivnu ulogu u trenutačnim pregovorima o instrumentu koji bi trebao potaknuti korporativne aktere i ulagače u ekstraktivnom sektoru na preuzimanje odgovornost u pogledu ljudskih i radničkih prava te poštovanja okoliša;

22. iznova poziva EU da zatraži sklapanje dodatnih međunarodnih sporazuma o financiranju borbe protiv klimatskih promjena, prijenosu čiste tehnologije i izgradnji kapaciteta u zemljama u razvoju radi smanjenja emisija stakleničkih plinova, posebno iz ekstraktivnog sektora;
23. poziva zemlje u razvoju na unapređivanje regionalne suradnje, razvoj i donošenje zajedničkih ekoloških, društvenih i radnih standarda i normi za sektor ekstraktivnih industrija;
24. traži od EU-a da posebno podrži države članice Afričke unije u daljnjoj provedbi vizije afričkog rudarstva, političkog okvira donesenog 2009. kako bi se zajamčilo da se mineralni resursi tog kontinenta strateški koriste za njegov široki društveno-gospodarski razvoj, s ciljem ažuriranja okvira kako bi se prihvatili ciljevi održivog razvoja i plan za klimatske promjene kao prilika za održivi razvoj na tom kontinentu; ističe da bi potpora EU-a trebala obuhvaćati izgradnju kapaciteta, financijsku potporu, prijenose čistih tehnologija i održivo upravljanje lancem opskrbe;
25. poziva EU da podrži regionalne, međunarodne i globalne inicijative za povećanje transparentnosti i poboljšanje odgovornosti u korištenju i upravljanju ekstraktima, uključujući inicijativu za transparentnost ekstraktivnih industrija, koja promiče transparentnost i odgovornost u zemljama bogatima naftnim, plinskim i mineralnim resursima, globalnu programsku potporu za ekstrakte, uzajamni fond Svjetske banke s više donatora za uključivu i održivu provedbu inicijativa za transparentnost ekstraktivnih industrija u zemljama u razvoju koje ovise o resursima jer bi se tako poduprlo smanjenje siromaštva i potaknuo uključiv, održiv rast i razvoj, Proces iz Kimberleyja, kojim se sprečava protok konfliktnih dijamanata, i dobrovoljna načela o sigurnosti i ljudskim pravima;
26. poziva EU da pruži potporu zemljama u razvoju u izgradnji njihovih kapaciteta za pregovore o pravednim i transparentnim ugovorima s poduzećima iz ekstraktivne industrije; u tom pogledu pozdravlja financijsku potporu EU-a inicijativi G7 Connex, kojom se poboljšava pregovaračko stručno znanje zemalja u razvoju o ekstraktivnom sektoru kako bi se ugovori o ulaganju osmislili tako da se promiču održivost i razvoj;
27. poziva Komisiju da poveća svoju potporu europskom partnerstvu za odgovorne minerale, partnerstvu s više dionika uspostavljenom kako bi se poboljšao učinak Uredbe EU-a o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima, financiranjem većeg broja razvojnih projekata usmjerenih na poboljšanje lokalnih rudarskih praksi, posebno u obrtničkom i malom rudarstvu, čime bi se stvorili bolji socijalni, ekološki i gospodarski uvjeti za rudarske radnike i lokalne rudarske zajednice;
28. poziva Komisiju da razmotri bližu suradnju sa Svjetskom bankom s obzirom na njezino znanje o ekstraktivnom sektoru i njezinu potporu zemljama u razvoju u procesima održive i zelene tranzicije;
29. poziva EU da zemljama u razvoju pruži financijsku potporu i tehničku pomoć kako bi im se pomoglo u provedbi globalnog okvira za biološku raznolikost iz Kunminga i Montreala i Ugovora UN-a o otvorenome moru;

Jačanje politike i pravnog okvira EU-a

30. pozdravlja činjenicu da je EU poduzeo korake za izradu obvezujućih propisa u području korporativne dužne pažnje, kao što su Uredba o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima, Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti, Nacrt direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje te nacrti uredbi o zabrani proizvoda nastalih prisilnim radom i o kritičnim sirovinama, koji bi zajedno, izravno ili neizravno, trebali doprinijeti transformaciji ekstraktivnog sektora u zemljama u razvoju;
31. traži od Komisije da iskoristi postupak revizije Uredbe o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima 2023., kojom se od 2021. poduzeća iz EU-a obvezuju da uvoz kositra, tantala, volframa i zlata nabavljaju odgovorno te da zajamči da njihovi lanci opskrbe ne doprinose financiranju oružanih sukoba, jer je to prilika za temeljitu procjenu učinka Uredbe na terenu te uvođenje dodatnih obveznih mjera i uključivanje drugih minerala; naglašava potrebu za smislenim uključivanjem organizacija civilnog društva i pogođenih zajednica u čitav postupak preispitivanja;
32. poziva Komisiju da zajedno s predstavnicima ekstraktivne industrije ispita uključivanje ekstraktivne industrije u Uredbu o taksonomiji EU-a²⁴;
33. pozdravlja predstojeće potpisivanje novog Sporazuma o partnerstvu između EU-a i članica OAKPD-a jer se njime pruža osnažen i moderniziran okvir za suradnju sa zemljama AKP-a, koji sadržava posebna upućivanja na ekstraktivne industrije, kao što su promicanje transparentnosti, odgovornosti i odgovornog upravljanja ekstraktivnim industrijama te jačanje korporativne društvene odgovornosti i odgovornog poslovnog ponašanja kako bi se postigao uključiv i održiv rast i razvoj; u tom kontekstu podsjeća da održivost podrazumijeva usklađenost s postupcima dužne pažnje, kako su definirani zakonodavstvom EU-a i smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća, kao i u dobrovoljnim smjernicama Organizacije za hranu i poljoprivredu o odgovornom upravljanju posjedima zemljišta, ribarstvom i šumama, kad je riječ o pravima posjeda zemljišta;
34. poziva Komisiju da bolje procijeni učinak razvojne pomoći EU-a na održivi razvoj u sektoru ekstraktivnih industrija kako bi se zajamčila učinkovita i odgovorna upotreba financijskih sredstava EU-a;
35. poziva Komisiju da uključi pitanja održivog razvoja i razvojne suradnje u sve trgovinske i ulagačke sporazume EU-a sa zemljama u razvoju uključivanjem odredbi kojima se jamči poštovanje ljudskih prava, zaštita okoliša i pravedna raspodjela prihoda od ekstraktivnih industrija;

o

o o

36. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

²⁴ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

OBRAZLOŽENJE

Ekstraktivne industrije – iskorištavanje neobnovljivih resursa – temelj su naših društava i obuhvaćaju sve, od vađenja nafte i plina do rudarenja kritičnih sirovina. U 2023. godini globalna utrka za kritičnim sirovinama bila je u punom zamahu. U Europskoj uniji ti će materijali biti važni za našu stratešku autonomiju i ubrzavanje zelene tranzicije. Međutim, ekstraktivne industrije doista su dvosjekli mač jer su odgovorne za najveći udio emisija stakleničkih plinova i povezane s prisilnim radom, dječjim radom, uništavanjem ekosustava i kršenjem prava autohtonih naroda diljem svijeta.

Velika većina kritičnih sirovina nalazi se u zemljama u razvoju, zato EU ne može ostvariti vlastite strateške i klimatske ambicije bez tih zemalja. Kao Europski parlament dužni smo osigurati da EU svojim pokušajima da ostvari napredak u utrci za kritičnim sirovinama ne ugrožava ljudska prava, bioraznolikost ili opći održivi razvoj tih zemalja. Ako se time loše upravlja, postoji dodatna opasnost od stvaranja još jedne generacije zemalja koje će biti pogođene „prokletstvom resursa“, odnosno produblјivanjem korupcije i nejednakosti u našim partnerskim zemljama.

Svrha je ovog izvješća osigurati da EU i europska poduzeća pri provođenju ekstraktivnih aktivnosti u zemljama u razvoju u potpunosti poštuju načela usklađenosti politika za razvoj, kako je utvrđeno u članku 208. UFEU-a, i usklađenost politika za održivi razvoj te da se svi novi ekstraktivni projekti provode uz pristanak pogođenih zajednica, u skladu s Konvencijom Međunarodne organizacije rada br. 169 o autohtonim narodima i plemenima. Ključno je da se ulaganja EU-a provode potpuno transparentno, posebno kad je riječ o projektima u okviru strategije Global Gateway, uz dovoljan nadzor Europskog parlamenta. Nadalje, europska poduzeća potrebno je usmjeravati i poticati da daju prednost pravima i održivom razvoju lokalnih zajednica. Naposljetku, EU mora biti predvodnik i postavljati standarde na međunarodnoj razini kako bi se osigurali jednaki uvjeti i očuvala vjerodostojnost EU-a kao aktera koji djeluje na temelju vrijednosti.

19.7.2023

MIŠLJENJE ODBORA ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU

upućeno Odboru za razvoj

o ulozi razvojne politike EU-a u transformaciji ekstraktivnih industrija za održivi razvoj u zemljama u razvoju
(2023/2031(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Emmanuel Maurel

PRIJEDLOZI

Odbor za međunarodnu trgovinu poziva Odbor za razvoj da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključi sljedeće prijedloge:

- A. budući da su ekstraktivne industrije kamen temeljac gospodarske dodane vrijednosti te su kapitalno i radno intenzivne; budući da u mnogim zemljama u razvoju vađenje prirodnih resursa čini znatan udio BDP-a; budući da bi ekstraktivne industrije mogle imati potencijal pridonijeti gospodarskom prosperitetu u zemljama u razvoju, ali su često povezane s onečišćenjem okoliša, uništavanjem prirode i kršenjem standarda Međunarodne organizacije rada; budući da ekstraktivne industrije imaju znatan utjecaj na okoliš te lokalno i autohtono stanovništvo; budući da to naglašava potrebu za usklađenim strategijama, ugrađenima u snažan pristup u pogledu dužne pažnje, kako bi se iskoristio njihov razvojni potencijal.
- B. budući da zemlje u razvoju uglavnom djeluju kao izvoznici neprerađenih sirovina i da je stvaranje vrijednosti koncentrirano u gospodarski razvijenim zemljama;
- C. budući da su rudarski resursi, posebno kritične sirovine, ključan ulazni materijal u tehnologijama povezanima s nultom neto stopom emisija te će biti neophodni za dekarbonizaciju i postizanje ciljeva europskog zelenog plana i Pariškog klimatskog sporazuma; budući da, kako bi zadržao svoju konkurentnost te istodobno postigao zelenu i pravednu tranziciju, EU mora zajamčiti pristup tim materijalima za svoja poduzeća, pritom osiguravajući stroge standarde zaštite okoliša, upravljanja i ljudskih prava te socijalne standarde; budući da postoji zamah za mobilizaciju ulaganja potrebnih za tu zelenu tranziciju u zemljama u razvoju bogatima mineralima, kao što je nova prometna i digitalna infrastruktura, kako bi se razvili i diversificirali regionalni lanci vrijednosti;
- D. budući da će postizanje ciljeva održivog razvoja do 2030. zahtijevati angažman više dionika, odnosno suradnju između vlada, razvojnih partnera, industrijskih sektora, nevladinih organizacija i lokalnih zajednica;

- E. budući da zemlje u razvoju koje izvoze sirovine uvelike ovise o poreznim prihodima od izvoza tih materijala;
 - F. budući da je volatilnost cijena robe tijekom pandemije bolesti COVID-19 prouzročila ozbiljnu gospodarsku štetu zemljama u razvoju koje ovise o poreznim prihodima od ekstraktivnih industrija;
 - G. budući da diversificirano gospodarstvo čini zemlje u razvoju otpornijima na vanjske šokove;
 - H. budući da zelena tranzicija ima potencijal stvoriti kvalitetna i zelena radna mjesta koja mogu znatno pridonijeti iskorjenjivanju siromaštva i socijalnoj uključenosti u naprednim zemljama i zemljama u razvoju;
 - I. budući da je prije pandemije bolesti COVID-19 godišnji manjak sredstava za financiranje ciljeva održivog razvoja od 2,5 bilijuna USD iznosio oko 500 milijardi USD za zemlje s niskim dohotkom i 2 bilijuna USD za druge zemlje u razvoju;
 - J. budući da investicijski jaz u zemljama u razvoju iznosi 4,2 bilijuna USD godišnje kako bi se osigurala ostvarivost ciljeva održivog razvoja;
1. poziva na stvaranje modela održivog i kružnog rudarenja u kojem se provodi dužna pažnja u pogledu zakonodavstva EU-a, uključujući Direktivu 20XX/XX/EU o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i Smjernice Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje; zahtijeva da se osiguraju poštene trgovačke prakse i radni uvjeti, uključujući za artizanalne i male rudare, u skladu s najvišim međunarodnim standardima radnih prava u pogledu pitanja kao što su zdravlje, sigurnost i naknada, uključujući one navedene u Uredbi 20XX/XX/EU o zabrani proizvoda nastalih prisilnim radom; poziva Komisiju i države članice da uspostave uzajamno korisna partnerstva u području klimatskih promjena i kritičnih sirovina sa zemljama u razvoju koje u središte svojih ciljeva i svih operativnih okvira politike stavljaju razvoj usmjeren na ljude i okoliš; poziva na bolju koordinaciju s nacionalnim agencijama za izvozne kredite kako bi se njihove aktivnosti uskladile s prioritetima europskog zelenog plana;
 2. poziva Komisiju, države članice i partnerske zemlje da osiguraju usklađenost klimatskih partnerstava i sporazuma o olakšavanju održivih ulaganja s utvrđenim nacionalnim doprinosima partnerskih zemalja;
 3. poziva Komisiju da pri olakšavanju ulaganja osigura da ne postoji trka prema dnu u subvencijama u partnerskim zemljama koja bi dovela do snižavanja standarda Međunarodne organizacije rada i standarda zaštite okoliša;
 4. smatra da bi taj model trebao omogućiti uravnoteženu i transparentnu podjelu dodane vrijednosti tog sektora među svim dionicima, kao što je utvrđeno u globalnoj inicijativi za transparentnost ekstraktivnih industrija, uz istodobno jamčenje predvidljivosti i kontinuiteta pristupa rezervama minerala u partnerskim zemljama za europska poduzeća koja se bave rudarstvom; naglašava potrebu za smislenom suradnjom s dionicima,

uključujući razmjenu informacija koja uključuje privatni sektor, civilno društvo i sindikate, posebno u sektoru kritičnih sirovina;

5. ponavlja da regionalni lanci vrijednosti i jačanje unutarregionalne trgovine imaju pozitivan učinak na okolne zemlje i jačaju njihovu otpornost, posebno tijekom vanjskih šokova;
6. smatra da taj model mora podržati potrebe lokalnog stanovništva i autohtonih naroda, osigurati usklađenost sa svim konvencijama Međunarodne organizacije rada, uključujući Konvenciju br. 169, smanjiti svoj izravan i neizravan utjecaj na okoliš u području iskorištavanja te pružiti partnerskim zemljama opsežne informacije, uključujući o temama tehnološkog prijenosa, i opsežne pojedinosti o zahtjevima koje podrazumijevaju projekti u okviru zelenog plana i nadolazećeg zakonodavstva EU-a; potiče Komisiju da poveća svoje napore za potporu izgradnji kapaciteta u pravnim, vladinim i fiskalnim kapacitetima partnerskih zemalja; ponavlja da su potrebni fleksibilni prijelazni aranžmani kako bi zemlje u razvoju ispunile međunarodne obveze; naglašava da se načelo slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka iz Deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda mora poštovati u svim slučajevima; smatra da sporazumi o razvoju zajednice mogu pomoći u postizanju tog cilja; ističe da se olakšavanjem održivih ulaganja i cjelokupnom trgovinskom i investicijskom strategijom EU-a trebaju poticati mogućnosti ulaganja u zemlje u razvoju kako bi se postigli ciljevi održivog razvoja tako da se pomogne mobilizirati više razine ulaganja u čvrstu i meku infrastrukturu s najmanjim utjecajem na okoliš te promicati uključiv i održiv razvoj, smanjenje siromaštva i stvaranje lokalnih radnih mjesta, posebno za mala i srednja poduzeća i lanac opskrbe povezan s ekstraktivnim industrijama; naglašava da tranzicija zahtijeva i javna ulaganja u čvrstu i meku infrastrukturu;
7. smatra da taj model mora uzeti u obzir potrebe lokalnog stanovništva, osigurati usklađenost sa svim konvencijama Međunarodne organizacije rada te smanjiti izravan i neizravan utjecaj na okoliš u području iskorištavanja pomoću najinovativnijih dostupnih metoda;
8. poziva Komisiju i države članice da osiguraju da pri odabiru projekata u okviru strategije Global Gateway i pružanju potpore za njih socijalni dijalog bude sastavni dio institucionalnog okvira za donošenje politika i provedbu na svim razinama;
9. poziva na primjenu tog modela u lancu vrijednosti na sve dobavljače iz EU-a, uključujući one iz trećih zemalja;
10. smatra da bi se načelo minimalnog poreza na dobit za poduzeća s poslovnim nastanom u zemljama skupine G20 i OECD-a trebalo primjenjivati i na poduzeća iz tog sektora kada ona posluju u bilo kojoj državi potpisnici sporazuma skupine G20 i OECD-a; poziva na regulacijske mehanizme za smanjenje špekulacija i fluktuacija cijena proizvoda ekstraktivne industrije kako bi se osigurale predvidljivost i održivost u cijelom lancu proizvodnje i opskrbe;
11. smatra da bi model održivog i kružnog rudarenja trebao podržati politički prostor za zemlje u razvoju kako bi poduzele mjere kojima se može povećati mobilizacija domaćih resursa, kao što su izvozne carine i legitimna izvozna ograničenja kada se ne

primjenjuju na diskriminirajući način i kada su dopuštena u okviru pravila Svjetske trgovinske organizacije;

12. poziva EU da potakne trgovinske partnere da promiču i održivo upravljanje resursima u svojim trgovinskim i investicijskim odnosima suradnjom na međunarodnim forumima i razmjenom najboljih praksi.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	19.7.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 33 -: 2 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Saskia Bricmont, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Thierry Mariani, Margarida Marques, Gabriel Mato, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Katarína Roth Neved'alová, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Sven Simon, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Marek Belka, José Manuel García-Margallo y Marfil, Enikő Győri, Javier Moreno Sánchez
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl.	Clara Aguilera, Francisco Guerreiro, Mikuláš Peksa, Lucia Vuolo

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

33	+
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
EPP	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, José Manuel García-Margallo y Marfil, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Sven Simon, Lucia Vuolo, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
Renew Europe	Barry Andrews, Jordi Cañas, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Clara Aguilera, Marek Belka, Bernd Lange, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Inma Rodríguez-Piñero, Katarína Roth Neved'álová, Joachim Schuster, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Zeleni/ESS	Saskia Bricmont, Francisco Guerreiro, Heidi Hautala, Mikuláš Peksa

2	-
ID	Danilo Oscar Lancini, Thierry Mariani

2	0
ID	Roman Haider
NI	Enikő Győri

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	24.10.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 13 -: 2 0: 7
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Eleni Stavrou, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Ilan De Basso, Marlene Mortler, Carlos Zorrinho
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Michael Bloss, Karolin Braunsberger-Reinhold, Billy Kelleher, Norbert Lins, Lydie Massard

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

13	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Billy Kelleher
S&D	Christophe Clergeau, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Carlos Zorrinho
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Michael Bloss, Pierrette Herzberger-Fofana, Lydie Massard

2	-
ID	Dominique Bilde
PPE	Tomas Tobé

7	0
ECR	Beata Kempa
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Norbert Lins, Marlene Mortler, Eleni Stavrou

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani